

Plan van Aanpak Onderzoekskader Windenergie

Inleiding

In dit Plan van Aanpak Onderzoekskader Windenergie wordt beschreven welke stappen de gemeente Montfoort zal doorlopen om tot een Onderzoekskader Windenergie te komen waarbij de nadruk ligt op financiële participatie, lokaal eigenaarschap en het betrekken en laten mee-participeren van beperkt draagkrachtigen. In deze inleiding wordt eerst uiteengezet wat het Onderzoekskader Windenergie voor gemeente Montfoort inhoudt, en daarna welke scope en randvoorwaarden gemeente Montfoort voor ogen heeft met betrekking tot het kader.

Dit Plan van Aanpak is tevens de basis voor een uitvraag aan bureaus voor de ontwikkeling van het Onderzoekskader.

Wat is het Onderzoekskader Windenergie?

De gemeente Montfoort heeft in 2021 de doelstelling vastgesteld om in 2030 50% van de eigen verwachte elektriciteitsbehoefte van 2040 duurzaam op te wekken. Voor 2040 wil de gemeente 100% van de eigen elektriciteitsbehoefte opwekken.

De gemeente vindt het belangrijk dat nieuwe initiatieven om grootschalig duurzame elektriciteit op te wekken binnen de gemeentegrenzen, kunnen rekenen op maatschappelijke acceptatie. Dat betekent niet dat iedereen het unaniem eens moet zijn met de plaatsing van een windmolen of zonneveld. Wel wil de gemeente Montfoort ervoor zorgen dat de keuzes die gemaakt worden over het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit binnen de gemeentegrenzen, zoveel mogelijk kunnen rekenen op acceptatie onder de inwoners.

Zonnevelden en windturbines hebben een impact op de leefomgeving. Het is daarom belangrijk dat inwoners ook de voordelen ervaren van het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit in hun omgeving. Dit kan bijvoorbeeld door inwoners te laten delen in de opbrengst en zeggenschap te geven over het initiatief. Dit heet financiële participatie.

De gemeente wil dat iedereen de mogelijkheid heeft om daarin mee te doen, ongeacht financiële draagkracht.

Het Onderzoekskader Windenergie zal de kaders schetsen waarbij het realiseren van windenergie projecten op acceptatie kunnen rekenen onder de inwoners en op welke wijze zij ongeacht financiële draagkracht optimaal mee kunnen participeren.

Wat is het doel van het Onderzoekskader Windenergie?

De afgelopen periode heeft de gemeente vernomen dat er in navolging van acties en intenties van medeoverheden in de ontwikkelingen van grootschalige opwek van duurzame

elektriciteit in gang zijn gezet. Deze ontwikkelingen hebben een mogelijke negatieve impact op de belangen van de inwoners van Montfoort. De gemeente wenst de regie op de beoogde ontwikkeling te behouden en te versterken en de lusten zoveel mogelijk binnen de gemeente te houden.

Hierdoor is het noodzakelijk dat de gemeente proactief stappen onderneemt, waarbij er een verdiepend onderzoek naar het realiseren van windenergie gestart dient te worden.

Om als gemeente de regierol te behouden en de belangen van onze inwoners te behartigen, zorgen we voor een borging van onze uitgangspunten.

Aanpak Onderzoekskader Windenergie

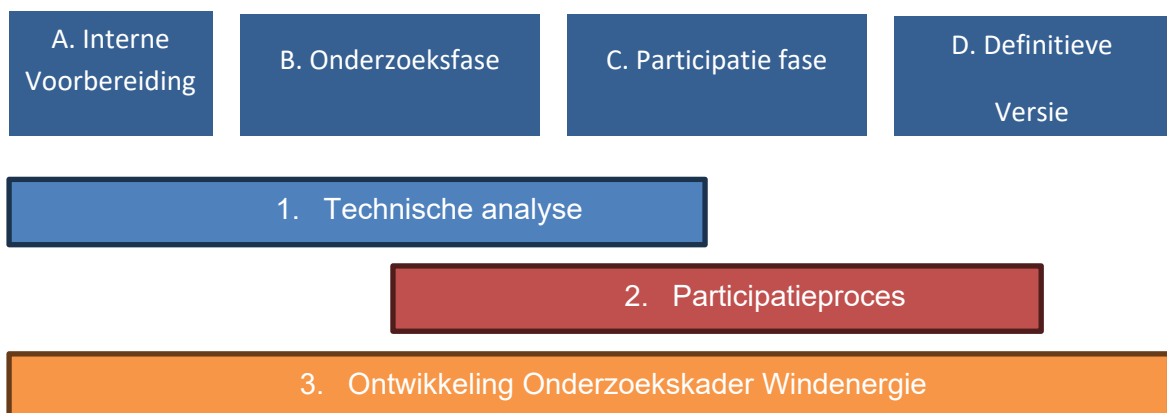
In het Plan van Aanpak wordt uiteengezet welke stappen de gemeente Montfoort moet zetten om tot een Onderzoekskader Windenergie te komen.

De scope van de aanpak wordt gegeven: hoe ziet gemeente Montfoort het doel van het Onderzoekskader Windenergie? Welke ambities en visie op de aanpak heeft de gemeente? Daar waar bekend bieden we de concrete eisen ten aanzien van de uitvoering aan. Op deze manier geven we aan de voorkant duidelijkheid en richting over de uitvoer en de (type) bureaus die de uitvraag kunnen uitvoeren, en snelheid aan het proces.

Op basis van het Plan van Aanpak wordt het externe bureau gevraagd om vanuit haar kennis en expertise, de aanpak en ontwikkeling van het Onderzoekskader Windenergie verder uit te werken binnen de gemeentelijke ambities, visie op aanpak, planning en organisatie en concrete eisen ten aanzien van de uitvoering. Zodra het Plan van Aanpak is vastgesteld door de gemeenteraad, zal de uitvraag aan externe bureaus worden gedaan.

Aanpak in fases en sporen

De gemeente Montfoort heeft een aanpak voor ogen die onderverdeeld is in 4 fases en in 3 sporen die elkaar voeden en overlappen.

De fases en sporen worden in de volgende paragrafen uitgewerkt.

Aanpak in (4) fases

De gemeente Montfoort heeft 4 fases voor ogen om te komen tot het Onderzoekskader Windenergie.

A. Interne voorbereiding.

Om een zorgvuldig proces te kunnen starten, is interne voorbereiding en afstemming onontbeerlijk. De interne voorbereiding is gestart en onderstaande punten zijn uitgevoerd:

- Subsidieaanvraag Onderzoekskader Windenergie is in voorbereiding en wordt ingediend bij vaststelling van het Plan van Aanpak en ontvangen van de offerte.
- Raadsbesluit Onderzoeksgebied Energielandschap met zaaknummer 191798.
- Plan van Aanpak Onderzoekskader Windenergie.

Resultaten: Plan van Aanpak gereed, interne organisatie weet wat de bedoeling is.

B. Onderzoeksfase

In deze fase wordt een technische analyse uitgevoerd en verkend welke stakeholders betrokken moeten worden bij welk onderdeel van Onderzoekskader Windenergie. Tevens wordt er een opzet gemaakt van het gewenste participatieproces.

Resultaten: identificeren financiële participatie- mogelijkheden en vormen, vormen van lokaal eigendom in kaart gebracht, stakeholdersanalyse en opzet participatieproces.

C. Participatiefase (ontwikkeling en participatie)

In de participatiefase wordt het participatieproces uitgevoerd en gelijktijdig het Onderzoekskader Windenergie ontwikkeld.

Resultaat: informeren samenleving over het Onderzoekskader, uitgangspunten Onderzoekskader Windenergie, visie voor het borgen van financiële participatie en lokaal eigendom.

D. Definitieve Versie (besluitvorming en communicatie)

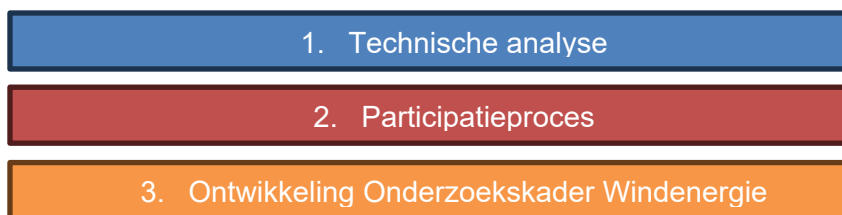
In de definitieve fase wordt de besluitvorming in de raad doorlopen en worden resultaten via de gebruikelijke kanalen gecommuniceerd met inwoners, ondernemers en stakeholders uit Montfoort en Linschoten.

Resultaten: concept & definitieve Onderzoekskader Windenergie.

Aanpak in (3) sporen

De gemeente Montfoort heeft 3 sporen voor ogen om te komen tot het Onderzoekskader Windenergie. Per spoor wordt eerst de *scope* aangegeven, alsook de reeds bekende **concrete eisen ten aanzien van uitvoering**. Zo geven we aan de voorkant duidelijkheid en richting, en kan het externe bureau de aanpak gericht uitwerken en uitvoeren.

De ontwikkeling van het Onderzoekskader Windenergie wordt in 3 sporen onderscheiden:

Op basis van de **Technische Analyse** (spoor 1) wordt, vanuit o.a. de uitkomsten van het **Participatieproces** (spoor 2), het **Onderzoekskader Windenergie ontwikkeld** (spoor 3) ontwikkeld dat een Onderzoekskader schetst voor de realisatie van windenergie. In spoor 3 worden ook de uitkomsten vanuit andere trajecten in de gemeente/samenleving meegenomen die invloed hebben op financiële participatiemogelijkheden, zoals de aanpak Energiearmoede.

Spoor 1: Technische analyse

De **Technische Analyse** is de onderbouwing van de varianten voor financiële participatie en lokaal eigenaarschap. Deze analyse geeft weer welke alternatieven mogelijk zijn op basis van de maatschappelijke kosten en baten. De **Technische Analyse** geeft inzicht in de technische mogelijkheden maar verplicht geen methode of variant. Onder spoor 1 valt ook advies voor participatiemogelijkheden voor minder draagkrachtigen.

Concrete eisen ten aanzien van uitvoering spoor 1.

De Technische Analyse bestaat uit ten minste de onderstaande punten:

- A. Identificeren financiële participatie en lokaal eigendom-opties van bestaand en aanvullend onderzoek.

- B. Identificeren financiële participatie en lokaal eigendom-opties voor beperkt draagkrachtigen.
- C. Alternatieven financiële participatie en lokaal eigendom-vorm in kaart brengen, met de bijhorende maatschappelijke kosten en baten.
- D. Benodigde constructies van varianten uitwerken
- E. Kaarten en infographics maken t.b.v. participatie, deze zullen regelmatig aangepast moeten worden.

Spoor 2: Participatieproces

Ervaring wijst het belang uit van het **Participatieproces** om te komen tot een gedragen Onderzoekskader windenergie. Inwoners, ondernemers en andere stakeholders, zoals energie coöperaties, willen kennis en inbreng leveren aan het Onderzoekskader windenergie. Daarnaast hebben deze groepen bij de (toekomstige) uitvoering in de energietransitie een grote rol en grote belangen.

Aangezien het opwekken van windenergie een gevoelig onderwerp is, moet binnen het participatieproces van de het Onderzoekskader Windenergie continu duidelijk zijn over welk onderwerp het gaat en welk doel de participatie beoogd. Voor de gemeente Montfoort is het onderwerp waarover kennis en inbreng gevraagd wordt de *voorwaarden omtrent financiële participatie en lokaal eigendom in (wind)energie projecten* met daarin voor de gehele gemeente de voorwaarden voor de ontwikkeling van windenergie met de laagste maatschappelijke kosten, de optimale lokale baten en maatschappelijke uitgangspunten. Het doel is in eerste instantie het *ophalen van randvoorwaarden* bij inwoners, ondernemers en andere stakeholders (verder 'de samenleving') voor de ontwikkeling van windenergie, het proces en om hen uit te nodigen kennis en input te leveren aan het Onderzoekskader Windenergie.

De energietransitie en hierbij hordende onderwerpen zoals vormen van financiële participatie en lokaal eigendom zijn nieuwe en complexe onderwerpen voor vele betrokkenen. Hiervoor is kennisopbouw nodig binnen de samenleving. Ervaring leert dat het kennisverschil binnen de samenleving groot is. Voor een goed participatieproces is gelijkwaardig kennisniveau van groot belang. Binnen het participatieproces moet hier oog voor zijn en moeten mensen continu geïnformeerd (kunnen) worden.

Concrete eisen ten aanzien van uitvoering spoor 2.

Het Participatieproces bestaat uit ten minste de onderstaande punten:

- A. Stakeholder en krachtenveldanalyse met als doel te weten wie wanneer betrokken moeten worden en op welke wijze.
- B. Het doel van de participatie is een gedragen Onderzoekskader Windenergie, hiervoor wordt ingezet op participatie waarbij de inwoners optimaal baat hebben bij de realisatie van een (wind)energieproject. Gevraagd wordt een visie en aanpak die aansluit bij dit doel.
- C. Informeren samenleving over financiële participatie en lokaal eigenaarschap-mogelijkheden. Uitleg over het proces van het Onderzoekskader Windenergie. meedenk- en beslismomenten voor raad en samenleving.

- D. De inzet van lokale communicatiekanalen over de participatiebijeenkomsten en terugkoppeling van de participatie is een belangrijk onderdeel.

Spoor 3: Ontwikkeling Onderzoekskader Windenergie

De **ontwikkeling van het Onderzoekskader windenergie** is een continu proces waarbij het resultaat een gedragen kader is met daarin de benodigde voorwaarden waaraan een windenergieproject moet voldoen. Hiermee geeft gemeente Montfoort invulling aan de wijze waarop het haar doelstelling voor opwek van grootschalige duurzame elektriciteit in 2030 middels windenergie mogelijk maakt en beschrijft de maatschappelijke overwegingen hierover.

Het Onderzoekskader wordt ontwikkeld op basis van de **Technische Analyse** en de uitkomsten van het **Participatieproces**. In spoor 3 worden de uitgangspunten ontwikkeld: de maatschappelijke overwegingen die de gemeente Montfoort hanteert voor het realiseren van windturbines; de voorkeursvariant(en) voor financiële participatie en lokaal eigenaarschap; de methode waarop beperkt draagkrachtigen in de samenleving kunnen mee-participeren.

Het formuleren en vaststellen van deze uitgangspunten met de samenleving en de gemeenteraad, is een belangrijke stap in de ontwikkeling van de Montfoortse duurzaamheidsambities.

Binnen spoor 3 wordt (continu) geïnterviewd welk(e) beleid(sontwikkelingen) en/of projecten betrokken moeten worden bij de ontwikkeling van het Onderzoekskader. Zo ook waar onderdelen van het Onderzoekskader geborgd moeten worden (of vice versa). De beleid(sontwikkelingen) en projecten die momenteel samenhangen binnen gemeente Montfoort zijn: de Omgevingswet en de aanpak Energiearmoede.

Concrete eisen ten aanzien van uitvoering spoor 3.

Onder de ontwikkeling van het Onderzoekskader Windenergie vallen ten minste de volgende activiteiten.

- A. Ontwikkelen uitgangspunten voor het Onderzoekskader Windenergie.
- B. Inventariseren en betrekken samenhangende beleidsontwikkelingen en/of projecten.
- C. Continu verwerken van de uitkomsten van andere sporen in het Onderzoekskader Windenergie. De punten uit de samenleving komen concreet, helder en herkenbaar naar voren.
- D. Opstellen en vormgeven Concept Onderzoekskader Windenergie.
- E. Opstellen en vormgeven Definitieve Onderzoekskader Windenergie.

Randvoorwaarden aanpak Onderzoekskader Windenergie

Onderstaande randvoorwaarden moeten zijn ingevuld om een goed Onderzoekskader Windenergie te kunnen ontwikkelen:

- Beschikbaarheid organisatie (zie Organisatie).
- Actieve participatie. (zie Spoor 2B)
- Budgetten.
- Mogelijkheden gemeenteraad, wethouder, college en interne organisatie te informeren.

Organisatie

Projectgroep

- Beleidsadviseur Energietransitie;
- Communicatiemedewerker;
- Projectmedewerker.

Rol: Zorgdragen ontwikkeling Onderzoekskader windenergie, bewaken randvoorwaarden en samenhang met beleidsontwikkeling en/of projecten.

Externe projectgroep

- Provincie Utrecht
- Energie van Utrecht

Rol: Advies op m.n. spoor 1 en 2; communicatie en input mogelijkheden.

Betrokken interne afdelingen

- Economie;
- Duurzaamheid;
- Sociaal domein;
- Ruimtelijke ordening.

Rol: Inbreng en advies, samenhang beleidsontwikkeling en/of projecten en bewaken rol van stakeholders.

Rol gemeente en gemeenteraad

In de uitvoering van de energietransitie heeft de gemeente een regierol. De gemeente stuurt het proces- en wijst locaties aan voor de grootschalige opwek van duurzame elektriciteit. Daarnaast heeft de gemeente een duidelijke rol bij het borgen van publieke belangen die in meer of mindere mate door de energietransitie beïnvloed (kunnen) worden. De gemeente brengt partijen bij elkaar, geeft richting, bevordert onafhankelijke voorlichting en onderzoekt mogelijkheden om de overgang gedragen door de samenleving en betaalbaar te houden. Doelstelling is dat de gemeente in 2030 50% van de eigen verwachte elektriciteitsbehoefte van 2040 duurzaam opwekt. Voor 2040 wil de gemeente 100% van de eigen elektriciteitsbehoefte opwekken.

Gemeenteraad

De gemeenteraad beslist over het definitieve Onderzoekskader Windenergie. Aangezien de ontwikkeling van het Onderzoekskader, het lokaal eigendom en methoden van financiële participatie nieuwe en complexe zaken zijn, zal de gemeenteraad regelmatig worden geïnformeerd over inhoud en proces tijdens één of meer Raadsinformatie-avonden. Op deze manier kunnen raadsleden meer kennis opdoen en uitwisselen ten behoeve van een goed proces en hun toekomstgerichte beslissingen.

Besluitvorming en planning

De gemeenteraad neemt in 2024 een Raadsbesluit over het Onderzoekskader Windenergie. Tussentijds wordt de raad geïnformeerd en (waar dat past) geconsulteerd via Raadsinformatiebrieven en op nader te bepalen de Raadsinformatieavonden.

- Raadsbesluit Plan van Aanpak Onderzoekskader Windenergie Q1 2024
- Raadsinformatiebrief uitkomsten aanbesteding Q2 2024
- Raadsbesluit Onderzoekskader Windenergie Q4 2024

Budgetindicatie

Totaal	50.000
---------------	---------------